

QUELCOM MÉS SOBRE ELS ALTAFULLENCs DEL SEGLE XVI

Salvador-J. Rovira i Gómez

L'any 1996 publicàrem als *Estudis Altafullencs* un treball sobre la gent que visqué a Altafulla al segle XVI¹. D'aleshores ençà hem trobat, com aquell que no ho vol i mentre feiem recerca per elaborar estudis que no tenien res a veure amb Altafulla, notícies sobre altafullencs que naturalment hem recollit. Concretament les referències han estat localitzades en manuals notariais de Valls, La Selva del Camp, Tarragona i Torredembarra servats a l'Arxiu Històric Comarcal de Valls i a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona.

La informació trobada es refereix als Bergueta, Joan Febrer, Pere Gatell, Joan i Gaspar Mallafre, Francesc Canosa, Joan Masbernà, Jaume Pellicer, Francesc Pijoan, Jaume Pijoan, Francesc Rabassa, Bartomeu Roig, i Gabriel Valls.

Pel que fa als Bergueta, Joan Febrer, Francesc Pijoan, Francesc Rabassa, Bartomeu Roig i Gabriel Valls, ja en vàrem parlar aleshores, però Joan i Gaspar Mallafre, Francesc Canosa, Pere Gatell, Joan Masbernà, Jaume Pellicer i Jaume Pijoan són nous i com a tals enriqueixen la nòmina d'altafullencs cincentistes que teníem fins ara.

Els Bergueta

La primera de les notícies referides als Bergueta és del 19 de novembre de 1533 i correspon al reconeixement que Joan Bergueta va fer d'estar devent a Miquel Bartolomé, comerciant de Vilafranca dels Penedès, 200 lliures i 6 sous.² La segona informació també pertany a Joan Bergueta i permet saber

1. Rovira i Gómez, Salvador-J.: *Estudis Altafullencs*, 20 (1996), p. 39-52.

2. Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT). Parròquia de Sant Pere de Torredembarra. (PSPT). Reg. 69, s/p.

que el 9 de setembre de 1551 arrendà durant tres anys una vinya que posseïa a la partida el Freixe, del terme de Valls, al vallenc Gaspar Ferrer per 4 lliures.³

La tercera informació sobre els Bergueta pertany a Joan Bergueta i Gondalbeu i al seu fill i hereu Guillem, fill i nét, respectivament, del primer Joan Bergueta. És del 27 d'octubre de 1572 i correspon a la venda que ambdós feren a Pere-Joan Manyer, peraire de Valls, del dret de redimir de Gaspar Ferrer, pagès de Valls, una peça de terra situada a la partida vallenca del Freixe a canvi de 80 lliures.⁴

A la següent notícia a més de Joan i Guillem intervenen les seves respectives mullers Magdalena i Joana. S'esdevingué el 7 de desembre de 1571 i consistí en la cessió a Miquel Casquer, mercader de Valls, d'un censal de 80 lliures que els havia creat Pere-Joan Manyer i que ben segur era el pagament de la peça de terra que li havia estat cedida tres mesos abans.⁵

La cinquena i darrera informació la generà Guillem i correspon al reconeixement que el 9 de juliol de 1595 li féu mossèn Joan Cerdà, beneficiat de Valls, d'haver rebut 3 lliures per compte de Jaume Aguiló, pagès de Riudoms, que corresponien a pensions endarrerides d'un censal.⁶

Joan Febrer

Devia ser pescador o estar vinculat a la mar per tal com el 17 de gener de 1566 declarà deure a Montserrat Roig, mestre d'aixa de Torredembarra, 32 lliures i 10 sous per una barca que li havia bastit. Prometé que liquidaria el deute en dos terminis: el primer per Pasqua i el segon per Sant Joan de juny.⁷

Francesc Canosa

Mossèn Francesc Canosa era el rector d'Altafulla. El 14 de gener de 1566 Pere Mercader, ferrer de Torredembarra, confessà que li devia 4 lliures per dos quintars de ferro que li havia proporcionat.⁸

Pere Gatell

Era pagès. L'any 1559 es casà amb una filla d'Antoni Figuerola, pagès de Creixell que li aportà un dot de 120 lliures. El matrimoni li suposà haver de deixar Altafulla i passar a viure a Creixell.⁹

3. AHAT. Parròquia de Sant Joan de Valls (PSJV). Reg. 88, s/p.

4. AHAT. PSJV. Reg. 102, s/p.

5. AHAT. PSJV. Reg. 181, s/p.

6. Arxiu Històric Comarcal de Valls (AHCV). Reg. 77, p. 199.

7. AHAT. PSPT. Reg. 56, p. 1v.

8. AHAT. PSPT. Reg. 56, p. 1.

9. AHAT. PSPT. Reg. 98, s/p.

Joan i Gaspar Mallafrè

El 23 de setembre de 1595 els germans Joan i Gaspar Mallafrè, naturals de l'Albiol i fills de Gaspar Mallafrè, dit del Mas, i de la seva esposa Magdalena, establiren capítols matrimonials amb les germanes Isabel i Margarida Bergueta, filles de Guillem Bergueta i de Joana, d'Altafulla.

Joan, que era l'hereu, es casà amb Isabel, mentre que Gaspar, que era el cabaler, ho féu amb Margarida.

Gaspar rebé del seu germà Joan 500 lliures en concepte de pagament de les legítimes paternes i es beneficià d'altres 500 lliures que en concepte de dot li aportà la seva esposa Margarida.

Ambdós germans s'establiren a Altafulla i foren els genearques dels Mallafrè que van arribar fins a la segona meitat del segle XX i dels quals en sóc descendent.¹⁰

Joan Masbernà

Era pagès. El 3 de febrer de 1566 reconegué deure a un pagès de Torredembarra (el nom ens ha resultat il·legible) 4 lliures. Prometé que liquidaria el deute per la diada de Santa Margarida.¹¹

Jaume Pellicer

El 6 de desembre de 1533 ordenà procurador seu Gaspar Terrè, espaser de Barcelona. Certament no és el Jaume Pellicer de qui parlàvem l'any 1996, ja que aquell sortia documentat l'any 1572 i el nombre d'anys entre les dues dates és considerable.¹²

Francesc Pijoan

És sense cap mena de dubtes el Francesc Pijoan mencionat l'any 1996. Aquest cop és notícia perquè, l'11 de setembre de 1591, declarà deure a Antoni Soler, negociant de Monistrol, 28 ducats per una mula que li havia venut.¹³

Jaume Pijoan

Creiem que és el pare de Francesc Pijoan, per tal com el 13 de setembre de 1591 declarà que el seu fill Francesc havia contret un deute amb Antoni Joan Domènec, hostaler de Valls, i promet pagar-lo.¹⁴

10. AHAT. Parròquia de Sant Andreu de la Selva del Camp (PSAS). Reg. 214, s/p.

11. AHAT. PSPT. Reg. 56, p. 1v.

12. AHAT. Parròquia de Santa Maria de Tamarit (PSMT). Reg. 69, s/p.

13. AHC.V. PV. Reg. 70, p. 402v.

14. AHC.V. PV. Reg. 70, p. 408.

Bartomeu Roig

Era pagès. El 6 de novembre de 1567 reconegué a Pere Ferran, botiguer de Torredembarra, que li devia 12 lliures, 13 sous i 6 diners per roba de llana presa en la seva botiga.¹⁵

Gabriel Valls

Tenim tres notícies de Gabriel Valls. La primera és del 4 de novembre de 1566 i correspon al reconeixement d'un deute de 4 lliures, 2 sous i 6 diners al botiguer torrenc Pere Ferran a qui assegura que li pagarà per la diada de Sant Joan. El 28 d'agost de 1567 es presentà de nou davant el rector de Torredembarra per admetre que estava en deute amb Jaume Elies per una mula que aquest li havia subministrat.¹⁶ Per últim tenim que el 6 de febrer de 1568 admeté que devia a mossèn Joan Fígols, rector de Torredembarra, 4 lliures i 3 sous per una quartera i mitja de blat que aquest li havia subministrat.¹⁷

CLOENDA

Aquest article és, certament, menor, però tot i això no deixa de ser una gota d'aigua més que es col·loca dins del got de la història d'Altafulla, ja que permet ampliar la biografia de tres Bergueta, dels quals es posa de manifest com les seves activitats superaven el medi estricte del Baix Gaià, i d'altres cinc altafullencs, i conèixer per primera vegada l'existència de set vilatans més. Al mateix temps es demostra l'atracció que les botigues torrenques, si més no la de Pere Ferran, tenien per alguns veïns d'Altafulla i com no dubtaven pas a anar fins l'Anoia per proveir-se de les cavalleries que necessitaven.

15. AHAT. PSPT. Reg. 57, s/p.

16. AHAT. PSPT. Reg. 57, s/p.

17. AHAT. PSPT. Reg. 57, s/p.